

ТҮПНҰСҚА
ОРИГИНАЛ

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 1 беті

***ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚҚА АРНАЛҒАН
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУ***

Модуль: «Мамандыққа кіріспе»

Модуль коды: МК - 1201

БББ атауы: 6B10118 «Медициналық профилактикалық іс»

Оқу сағаты/кредит көлемі: 120 сағат (4 кредит)

Оқу курсы мен семестрі: 1 курс, 2 семестр

Тәжірибелік сабақтар: 32 сағат

Шымкент, 2023ж.

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы		044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		36 беттің 2 беті

Тәжірибелік сабақтарға арналған әдістемелік нұсқау «Мамандыққа кіріспе» модулінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № «___» _____ 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі,

М.Ғ.К., доцент м.а.

Утепов П.Д.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 3 беті	

1. №1 Тақырыбы: Санитариялық- эпидемиологиялық қызметті ұйымдастыру. СЭЖ құрылымы.

2. Мақсаты: білім алушыларды мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің ұйымдастырылуымен және құрылымымен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Санитариялық- эпидемиологиялық қызметтің құрылымын;
2. Санитариялық- эпидемиологиялық қызмет жүйесін;
3. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметке кіретін ұйымдарды;
4. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы уәкілетті органдарды.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Санитариялық- эпидемиологиялық қызметтің дамуы.
2. Санитариялық- эпидемиологиялық қызмет құрамына кіретін ұйымдар.
3. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы ҚР Үкіметінің құзыреті.
4. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы мемлекеттік органның құзыреті.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметке кіретін ұйымдарды атаңыз.
2. Санитариялық- эпидемиологиялық қызмет ұйымдарының құзіреті қандай?
3. Санитариялық- эпидемиологиялық бақылау департаментінің құрамында қандай бөлімдер бар?
4. Санитариялық- эпидемиологиялық бақылау басқармасының құрамына қандай бөлімдер кіреді?
5. Санитариялық- эпидемиологиялық бақылау департаментінің міндеттері мен негізгі қызметтерін атаңыз.
6. Халықтың денсаулығын қорғау мен аурудың алдын алуда санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің ролі қандай?

Тест

1. Санитарлық-гигиеналық және эпидемияға қарсы іс-шараларды ғылыми түрде өңдейтін ғылым – ... ҒЫЛЫМЫ.

- А. гигиена
- Б. санитария
- В. биология
- Г. эпидемиология

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 4 беті	

- Д. экология
2. Санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің гигиеналық нормативтердің, талаптардың, ережелердің тәжірибеде сақталуын қадағалайтын жүйе ... деп аталады.
- А. санитария
- Б. гигиена
- В. биология
- Г. эпидемиология
- Д. экология
3. Қоршаған ортаның сапасы мен халықтың денсаулығының жай-күйін бақылаудың мемлекеттік жүйесіне ... жатады.
- А. санитарлық-эпидемиологиялық реттеу жүйесі
- Б. гигиеналық диагностика
- В. әлеуметтік-гигиеналық мониторинг
- Г. аймақтық гидрометеорологиялық мониторинг жүйесі
- Д. тәуекелді бағалау әдістемесі
4. Гигиеналық нормалар дегеніміз
- А. денсаулыққа зиянды әсер етуші факторларды болдырмау, алдын алу
- Б. зиянды әдеттерден қорғау
- В. табиғи ортаның барлық компоненттерінен қорғау
- Г. айқын физиологиялық бейімделу реакцияларының болмауы
- Д. зиянды әсерлерді болдырмау
5. ҚР ДСМ санитариялық- эпидемиологиялық бақылау Комитетінің міндетіне ... жатады .
- А. ҚР аумағында халықтың санитариялық- эпидемиологиялық саламаттылығы аясында мемлекеттік саясатты іске асыру
- Б. ҚР аумағында жұқпалы ауруларды емдеу үшін клиникалық хаттамаларды жетілдіру
- В. ҚР аумағында диспансерлік есепте тұратын науқастарды қажетті дәрі-дәрмектермен қамтамасыз ету
- Г. ҚР аумағында МӘМС Заңы аясында мемлекеттік саясатты іске асыру
- Д. ҚР аумағында халықтың орташа өмір сүру ұзақтығын ұзарту үшін мемлекеттік саясатты іске асыру
6. Санитарлық қадағалаудың түрлері
- А. мемлекеттік қадағалау
- Б. ведомстволық қадағалау
- В. кәсіби қадағалау
- Г. еңбекті қорғауды қадағалау
- Д. қоғамдық бақылау
7. ҚР ДСМ санитариялық- эпидемиологиялық бақылау Комитетінің ... құқы бар.
- А. санитариялық-эпидемиологиялық аудит жүргізуге
- Б. диспансерлік есепте тұратын науқастарды қажетті дәрі-дәрмектермен қамтамасыз ету дәрежесін айқындау үшін аудит жүргізуге
- В. МӘМС Заңы аясында мемлекеттік саясатты іске асыруға
- Г. жұқпалы ауруларды емдеу үшін клиникалық хаттамаларды жетілдіруге

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		044 -59/11() 36 беттің 5 беті

Д. халықтың орташа өмір сүру ұзақтығын ұзарту үшін мемлекеттік саясатты іске асыруға

8. Барлық облыс орталықтарында және республикалық маңызы бар үш қалада ... ұйымдастырылған.

А. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаменті

Б. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасы

В. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Комитеті

Г. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау пункті

Д. санитариялық-эпидемиологиялық тексеріп-қадағалау департаменті

9. Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасындағы негізгі бөлімдерге ... жатады.

А. санитариялық-гигиеналық және эпидемиологиялық бөлімдер

Б. гигиеналық және эпидемиологиялық бөлімдер

В. ұйымдастыру және санитариялық бөлімдер

Г. техникалық регламент және дезинфекциялық бөлімдер

Д. санитариялық және гигиеналық бөлімдер

10. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметке кіретін ұйымдар қатарына ... жатады.

А. Ұлттық сараптама орталығы

Б. ЖИТС-ке қарсы күрес орталығы

В. Салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығы

Г. облыстық клиникалық ауруханалар

Д. жедел жәрдем орталығы

1. **№2 Тақырыбы:** Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласы мамандарының тәжірибесінде этикалық қағидаттарды қолдану.

2. **Мақсаты:** білім алушыларды санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласы мамандарының этикалық қағидаттарымен таныстыру.

3. **Оқыту міндеттері:**

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Медициналық этика туралы жалпы түсінікті;

2. Медициналық этиканың дамуын;

3. Медициналық этиканың негізгі аспектілерін;

4. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласы мамандарының этикалық қағидаттарын.

4. **Тақырыптың негізгі сұрақтары:**

1. Этика туралы түсінік.

2. Этиканың міндеттері мен негізгі мәселелері.

3. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласы мамандарына қойылатын этикалық қағидаттар мен талаптар.

5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** кіші топпен жұмыс

6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:** ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 6 беті	

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Медициналық этиканың негізгі бағыттарын атаңыз.
2. Медициналық этиканың үш негізгі модельдерін атаңыз.
3. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласы мамандарының этикалық қағидаттары қандай?
4. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласы мамандарына қойылатын этикалық талаптарды атаңыз.

Жағдайлық есептер

№1-есеп.

Санитариялық-эпидемиологиялық басқармаға бір терезе қағидатына сәйкес 68 жастағы ер адам тұрғын үйінің 1-қабатында орналасқан кафедегі шу деңгейінің жоғарылауына шағымданып келді. Шағымын айтып тұрған азаматтың сөзін бөліп, басқарманың санитариялық-гигиеналық бөлім меңгерушісі әріптесіне қолындағы жаңа етікпен кірді. Етігін ер адамның алдында қатты сілкіп тұрған бөлім меңгерушісі жаңадан сатып алғанын көрсете бастады. Ештеңе болмағандай, ұмытып, басқарма маманы етікті қолына алып, қарай бастады. Санитариялық-гигиеналық бөлім меңгерушісі мен оның әріптесі шағымданушыға назар аудармай, жаңа етіктерді қызу талқылай бастайды. Шағымданушы болған жағдайға мұңайып қарап, орнынан тұрып, үнсіз басқармадан шықты.

Сұрақтар:

1. Басқарманың санитариялық-гигиеналық бөлім меңгерушісі мен оның әріптесінің бұл әрекетін қалай бағалайсыз?
2. Бұл жағдайда мамандар өзін қалай ұстауы керек? Сіз эмоционалды әріптесіңізге не айтуыңыз керек?
3. Шағымданушының басқарма мамандары туралы пікірі қандай?

№2- есеп

Санитариялық-эпидемиологиялық басқарманың маманы шағын қалада 10 жылдан бері жұмыс істейді. Ол өз міндеттеріне адалдықпен қарайды, әріптестерімен қарым-қатынасында ол сыпайы және мұқият, бұл үшін әріптестері оны құрметтейді және жақсы көреді. Бірақ оның «кішігірім әлсіздігі» бар: кейде жұмыстан кейін 100-150 грамм коньяк ішуді ұнатады. Мұндай жағдайларда оның көңіл-күйі тез көтеріліп, үйіне қайтып келе жатқанда қаланың дәл ортасында орналасқан шағын алаңға тоқтайды. Біреумен араласқысы келгендіктен, өтіп бара жатқан адамдарды тоқтатып, олармен түрлі жаңалықтарды, күнделікті мәселелерді талқылай бастайды. Сонымен бірге ол көп ым-ишара жасайды, қатты сөйлейді және басқалардың назарын аударып күледі. Әдетте, мұндай «халықпен қарым-қатынас» 20-30 минутқа созылады, содан кейін ол одан да қуанышты көңіл-күймен үйіне барады.

Сұрақтар:

1. Сіздің ойыңызша, санитариялық-эпидемиологиялық басқарма маманының жұмыстан тыс уақытта мұндай әрекеті дұрыс па?
2. Сипатталған жағдайдың қандай салдары болуы мүмкін?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 7 беті	

3. Мемлекеттік қызметкердің алкогольді ішуі мүмкін бе?

1. №3 Тақырыбы: Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау қызметкерлерінің кәсіби дербестігі.

2. Мақсаты: білім алушыларды санитариялық-эпидемиологиялық бақылау қызметкерлерінің арасындағы қатынастардың түрлерімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

- Денсаулық сақтау қызметкерлерінің этикалық кодексін;
- Медициналық қызметкерлердің ар-намыс кодексін;
- Топішілік коммуникацияларды.

5. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау қызметкерлерінің кәсіби қарым-қатынас ерекшеліктерін атаңыз.
2. Кәсіби шешім үшін жауапкершілік.
3. Ұжым ішіндегі қарым-қатынаста туындайтын мәселелер.
4. Ұжым ішіндегі дауды шешу жолдары.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Этикалық кодексіндегі санитариялық-эпидемиологиялық бақылау қызметкерлері қарым-қатынасының негізгі қағидалары қандай?
2. Даулы мәселелердің және оларды шешу жолдарының қандай түрлері бар?
4. Ұжымның еңбек тәртібін қандай нормативтік құжаттар реттейді?
5. Денсаулық сақтау мекемесінің мамандары арасында қандай қатынастар болуы мүмкін?

Жағдайлық есептер

№1-есеп

Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының жас маманы әлеуметтік желідегі өз парақшасында ұжым ішіндегі қарым-қатынаста туындаған мәселелерді жариялап, желі қолданушылардан кеңес сұраған мәлімдемені таратты.

Сұрақ: Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасының жас маманы этикалық дилемманы шешуді сұрап, дұрыс әрекет етті ме?

№2-есеп

Облыстық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің маманы санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасын тексеруге барған кезде біраз кемшілік анықтады. Орын алған кемшіліктерді көрсеткенде, басқарма маманы тексерушімен келіспейтіндігін дауысын көтере айтты. Нәтижесінде екеуінің арасында даулы мәселе туындады.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 8 беті	

Сұрақ: 1. Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау саласы мамандарының қарым-қатынасын қалай реттеуге болады?

2. Даулы мәселелерді шешу жолдарының қандай түрлері бар?

1. №4 Тақырыбы: Медициналық құқықтық қатынастар: түсінігі, түрлері, құрамы.

2. Мақсаты: білім алушылардың денсаулық сақтау саласын реттейтін заңдарды, НҚА мен акпараттарды талдау машықтарын игерту.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы қазіргі заңнамасының жағдайы: қалыптасу тарихы мен жағдайын;
2. Медициналық құқықтың қайнар көздерін;
3. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласындағы заңнамасының құрамын;
4. Денсаулық сақтау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамалық жүйесін құрудың мақсаттары, міндеттері мен қағидаттарын.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Медициналық құқық саласы, ғылым және оқу пәні ретінде.
2. Медициналық құқықтың түсінігі, пәні, әдісі және жүйесі.
3. Медициналық құқықтық қатынастар: түсінігі, құрамының түрлері.
4. Медициналық құқықтың жүйесі мен қайнар көздері.
5. Медициналық құқықтың қайнар көздерінің жіктелуі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Медициналық құқықтың Қазақстан Республикасы құқық саласы, ғылым және оқу пәні ретіндегі мәні неде?
2. Денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі қағидаттарын әзірлеуде, азаматтардың медициналық көмек көрсетудегі құқықтарын қорғауда медициналық құқықтың рөлі қандай?
3. «Медициналық құқықтың қайнар көздері» дегеніміз не?
4. Медициналық құқық қайнар көздерінің қандай түрлерін білесіз?

Тест

1. Қоғам үшін ең жоғары құндылық

- А. адам өмірі мен денсаулығы
- Б. балалар мен жасөспірімдер
- В. қоршаған орта
- Г. қазба байлықтар
- Д. еңбек жағдайы

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 9 беті	

2. Жалпыға міндетті, ресми түрде анықталған, мемлекет шығарған немесе санкциялаған нормалар жүйесі

- А. құқық
- Б. міндет
- В. стандарт
- Г. әдеп
- Д. регламент

3. Медициналық қатынастарды құқықтық реттеуде ... қолданылады.

- А. әкімшілік-құқықтық, азаматтық-құқықтық және әлеуметтік-құқықтық әдістер
- Б. стандарттар
- В. санитарлық нормалар мен ережелер
- Г. кедендік одақтың техникалық регламенті
- Д. клиникалық хаттамалар

4. ҚР құқықтық жүйесіндегі ең жоғары заңдық күші бар құжат:

- А. ҚР Конституциясы
- Б. Президенттің жарлығы
- В. ҚР бас прокурорының бұйрығы
- Г. депутаттар қабылдаған заң
- Д. ұйғарымдар

5. Құқықтық реттеуде қолданылатын әдістер:

- А. императивті және диспозитивті
- Б. активті және пассивті
- В. тура және жанама
- Г. сандық және сапалық
- Д. позитивті және активті

6. Императивтік норма –

- А. заңмен белгіленген және құқық субъектісі үшін міндетті болып табылатын құқық нормасы.
- Б. құқық субъектісі үшін міндетті емес болып табылатын құқық нормасы.
- В. заңмен белгіленген медициналық ұйымдар орындауға міндетті іс-шаралар.
- Г. санитарлық нормалар мен ережелер жиынтығы.
- Д. заңмен белгіленген медицина қызметкерлерінің күнделікті атқаруы тиіс жұмыстарының нормалары.

7. Диспозитивті әдіс – ... қолданылады.

- А. қоғамдық қарым-қатынасты орнатушылар арасын реттеуде
- Б. медицина қызметкері пен пациент арасындағы қарым-қатынасты жақсартуда
- В. медицина қызметкерлері арасындағы қарым-қатынасты реттеуде
- Г. мекеме басшысы мен жұмысшылар арасындағы кикілжіңді реттеуде
- Д. көрсетілетін медициналық көмек сапасын жақсартуда

8. ҚР құқықтың негізгі қайнар көзі:

- А. Заңдар және нормативтік-құқықтық актілер
- Б. Құран және басқада діни нормалар.
- В. Құқық пецеденті және құқықтық әдет.
- Г. Мемлекеттік билік шешімдері.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 10 беті	

Д. Әкімшілік прецедент.

9. Құқықтың негізгі қызметі:

А. Реттеуші және қорғаушы.

Б. Мәдени-тәрбиелік және экономикалық.

В. Ақпараттық.

Г. Экономикалық.

Д. Саяси.

10. Мінез-құлық ережесін көрсететін (яғни, рұқсат ету, тиым салу, міндеттеу) басты құқық элементі түсінігі.

А. Құқық нормасы.

Б. Құқық нысаны.

В. Құқық қызметі.

Г. Құқық қағидасы.

Д. Құқық типі.

1. №5 Тақырыбы: Санитариялық-эпидемиологиялық бақылауда қолданылатын әдістер.

2. Мақсаты: білім алушыларды гигиеналық зерттеудің түрімен және әдісімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Санитарлық-гигиеналық зерттеу әдістерін;

2. Зертханалық-аспапты зерттеу әдістерін;

3. Санитарлық-статистикалық зерттеу әдістерін;

4. Өндіріс ортасының қолайсыз факторларының еңбек жағдайына әсерін бағалауда тиімді және қол жететін әдістерін.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Қоршаған орта факторларын гигиеналық бағалау үшін қолданылатын әдістер.

2. Санитарлық сипаттау әдістері, артықшылығы мен кемшіліктері.

3. Химиялық зерттеу әдістері.

4. Эпидемиологиялық зерттеу әдістері.

5. Санитарлық-статистикалық әдістер көмегімен тұрғындардың денсаулығын зерттеу.

6. Гигиеналық тәжірибе әдістері, маңыздылығы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Санитарлық-гигиеналық зерттеудің қандай әдістерін білесіз?

2. Зерттеудің қандай зертханалық-аспапты әдістерін білесіз?

3. Өндіріс ортасын бағалау үшін қолданылатын қандай аспаптарды білесіз?

4. Санитарлық бақылау әдісінің маңызы неде?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 11 беті	

5. Санитарлық гигиеналық шаралардың тиімділігін бағалау үшін қандай әдістерді қолданады?

Тест

- Санитариялық-эпидемиологиялық бақылауда қолданылатын әдістерді атаңыз.
 - физикалық, химиялық, бактериологиялық, санитарлық-гигиеналық
 - бактериологиялық, санитарлық-гигиеналық, биохимиялық, клиникалық
 - статистикалық, биологиялық, эпидемиологиялық, экологиялық
 - эксперименттік, зертханалық, физикалық, химиялық
 - бактериологиялық, вирусологиялық, радиациялық, зертханалық
- Санитариялық-эпидемиологиялық бақылауда қолданылатын арнайы әдістерге ... жатады.
 - санитарлық бақылау
 - химиялық әдіс
 - биологиялық әдіс
 - экологиялық талдау
 - профилактикалық тексеру
- Санитариялық-эпидемиологиялық бақылауда қолданылатын арнайы емес әдістерге ... жатады.
 - статистикалық әдіс
 - эксперимент әдісі
 - эпидемиологиялық әдіс
 - экологиялық талдау
 - профилактикалық тексеру
- Бақыланатын нысанның санитарлық жағдайын толыққанды ...нәтижесі арқылы бағалауға болады.
 - кешенді санитарлық тексеру
 - жұмысшыларға жүргізген сауалнама
 - статистикалық әдістің
 - клиникалық тексеру
 - гигиеналық сараптама
- Санитарлық сараптама ... жүргізіледі.
 - ауыз суға, тағамдық азық-түлікке
 - тұрғындардың денсаулық жағдайына
 - қоршаған ортаға
 - атмосфералық ауаға
 - еңбек ортасына
- Ауаның температурасын, ылғалдылығын ... әдіс арқылы бағалайды.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 12 беті	

- А. физикалық
 - Б. химиялық
 - В. статистикалық
 - Г. клиникалық
 - Д. биологиялық
7. Судағы, ауадағы, тағамдағы жұқпалы ауру қоздырғыштарын ... әдіс арқылы анықтайды.
- А. бактериологиялық
 - Б. химиялық
 - В. статистикалық
 - Г. клиникалық
 - Д. биологиялық
8. Жұқпалы аурулардың пайда болуын, берілуін, таралуын механизмін ... әдіс зерттейді.
- А. эпидемиологиялық
 - Б. химиялық
 - В. статистикалық
 - Г. клиникалық
 - Д. биологиялық
9. Гигиеналық зертханалық эксперименттің мақсаты-
- А. қоршаған орта факторларының қауіпсіз мөлшері мен деңгейлерін анықтау.
 - Б. судағы, ауадағы, тағамдағы жұқпалы ауру қоздырғыштарын анықтау.
 - В. жұқпалы аурулардың пайда болуын, берілуін, таралуын механизмін түсіндіру.
 - Г. ауаның температурасын, ылғалдылығын, қозғалысын анықтау.
 - Д. адамның орташа өмір сүру ұзақтығын арттыру.
10. Тұрғындардың санитарлық-тұрмыстық және денсаулық жағдайына әсер ететін факторларды анықтауда қолданылатын негізгі әдіс -
- А. санитарлық тексеру әдісі
 - Б. микробиологиялық әдіс
 - В. статистикалық әдіс
 - Г. клиникалық тексеру әдісі
 - Д. биологиялық тексеру әдісі

1. №6 Тақырыбы: Санитариялық-эпидемиологиялық сала қызметкерлерінің этикалық ережелері мен кәсіби мінез-құлық қағидаттары.

ҚР Мемлекеттік қызметкерлердің әдептік қағидаттары.

2. Мақсаты: білім алушыларды Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		044 -59/11() 36 беттің 13 беті

1. Мемлекеттік қызметкерлердің әдеп кодексін;
2. Мемлекеттік қызметтің әдептік қағидаттарын;
3. Мемлекеттік қызметшілердің моральдық-әдептілік бейнесіне қойылатын жалпы талаптарды.
4. **Тақырыптың негізгі сұрақтары:**
Кәсіби мінез-құлықтың этикалық қағидаттары. Кәсіби мінез-құлық этикасының нормасы.
 1. Мемлекеттік қызметкерлердің тәртіптік жауапкершілігі.
 2. Санитариялық-эпидемиологиялық сала қызметкерлерінің моральдік-адамгершілік қасиеттері.
 3. Мемлекеттік қызметкерлердің әдебі.
 4. Санитариялық-эпидемиологиялық сала қызметкерлерінің әдеп мәдениетін арттыру жолдары.
5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** кіші топпен жұмыс
6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:** ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу
7. **Әдебиет:** №1 –қосымшаны қараңыз
8. **Бақылау (сұрақтар):**
 1. Мемлекеттік қызметкерлер қандай болуы тиіс?
 2. Санитариялық-эпидемиологиялық сала қызметкерлерінің қызметтік әдебі қандай қағидаттарға негізделеді?
 3. Санитариялық-эпидемиологиялық сала қызметкерлерінің моральдік- әдептік құндылықтарын қалай дамытуға болады?
 4. Мемлекеттік қызметшінің бейнесі неден құралады?

Жағдайлық есептер

№1-есеп. Аудандық СЭББ басшысы ұзақ уақыт бойы жеке көлігін ұстау үшін мекеменің гаражын және жұмыс уақытында көлігін мезгіл-мезгіл басқармада жұмыс істейтін қызметкерге жөндетіп отырған.

Сұрақтар:

1. Басшының әрекетінде теріс қылық немесе қылмыс белгілері бар ма? Түсіндіріңіз.
2. СЭББ басшысы қандай жауапкершілікке тартылуы мүмкін: тәртіптік, әкімшілік, қылмыстық, азаматтық? Түсіндіріңіз.

№2 есеп. «Ар – менің бас төрешім! Ал одан артық жауапкершілікті кім жүктей алады?» (Амосов Н.М., 1976, 35 б.)

Сұрақ: 1. Автордың «ар – басты төреші» деген пікірімен келісуге бола ма? Түсіндіріңіз.

№3 есеп. «Дәрігер өз таңдауында еркін болуы керек, оған өз ар-ожданының жауапкершілігінен басқа ешқандай әкімшілік, қылмыстық немесе басқа жауапкершілік жүктелмейтінін нық білуі керек» (Медик П. // Клиникалық геронтология. 1995. No 4 Сұрақтар:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 14 беті	

1. Автордың пікірімен келісе аласыз ба?
2. «Әкімшілік, қылмыстық немесе өзге де жауапкершілік» жойылса, елімізде көрсетілетін медициналық көмектің сапасы жақсара ма? Түсіндіріңіз.
3. Отандық заңнама дәрігер П. ұстанымын бөлісе ме?

1. №7 Тақырыбы: Санитарлық-эпидемиологиялық бақылау қызметкерінің қызметіндегі ықпал студенттің байланыс арналары.

2. Мақсаты: білім алушыларды мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдебінің стандарттарымен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Мемлекеттік қызметшіге қойылатын талаптарды;
2. Мінез-құлықтың жалпы стандарттарын;
3. Қызметтен тыс уақыттағы мінез-құлық стандарттарын;
4. Қызметтік қатынастағы мінез-құлық стандарттарын.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Мемлекеттік қызметшілердің сыртқы келбеті.
2. Мемлекеттік қызметшілер қызметтен тыс уақыттағы келбеті мен тәртібі.
3. Мемлекеттік қызметшілер әріптестерімен қызметтік қарым-қатынасы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс.

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Мемлекеттік қызметшіге қандай талаптар қойылады?
2. Басшылар қарамағындағы қызметшілермен қарым-қатынасы қандай болуы тиіс?
3. Төмен тұрған лауазымдарды атқаратын мемлекеттік қызметшілер өздерін қалай ұстағаны жөн?
4. Көпшілік алдында, оның ішінде бұқаралық ақпарат құралдарында сөйлегенде өздерін қалай ұстағаны жөн?

Тест

1. Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдебінің стандарттары ... көрсетілген.
 - А. ҚР мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексінде
 - Б. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодексте
 - В. Медицина қызметкерлерінің әдеп кодексінде
 - Г. мемлекеттік қызметкерлердің ережесінде
 - Д. ҚР Конституциясында
2. Қызметтік әдеп стандарттары барлық ... үшін міндетті.
 - А. мемлекеттік қызметшілер
 - Б. ҚР азаматтары
 - В. басшы қызметтегілер

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 15 беті	

Г. депутаттар

Д. шетел азаматтары

3. Мемлекеттік қызметтің әдептік қағидаттарына ... жатады.

А. адал ниеттілік, адалдық, ашықтық, сыпайылық, әділдік

Б. қарапайымдылық, адалдық, ашықтық, сыпайылық, әділдік

В. адал ниеттілік, сенімділік, ашықтық, сыпайылық, әділдік

Г. адал ниеттілік, адалдық, шынайылық, сыпайылық, әділдік

Д. адал ниеттілік, адалдық, ашықтық, білімділік, әділдік

4. Қоғам игілігі үшін мемлекетке кәсіби және жауапты қызмет ету – ... қағидаты.

А. адал ниеттілік

Б. адалдық

В. ашықтық

Г. сыпайылық

Д. әділдік

5. Өз міндеттеріне шынайы көзқарас – ... қағидаты.

А. адалдық

Б. адал ниеттілік

В. ашықтық

Г. сыпайылық

Д. әділдік

6. Жұртшылықпен жұмыс істеуге дайын екенін көрсету және өз іс-қимылының ашықтығын қамтамасыз ету - ... қағидаты.

А. ашықтық

Б. адалдық

В. адал ниеттілік

Г. сыпайылық

Д. әділдік

7. Азаматтар мен әріптестерге дұрыс және құрметпен қарау - ... қағидаты.

А. сыпайылық

Б. адалдық

В. ашықтық

Г. адал ниеттілік

Д. әділдік

8. Мемлекеттік қызметтерді тұтынушы ретінде халықтың сұраныстарына толықтай бағдарлай отырып, көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасын арттыру және жолданымдарды қарау кезінде төрешілдік көріністеріне және әуре-сарсаңға салуға жол бермеу жөнінде шаралар қабылдау - ... қағидаты.

А. клиентке бағдарлау

Б. адалдық

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 16 беті	

В.ашықтық

Г.сыпайылық

Д. әділдік

9. Мемлекеттік қызметшіге қойылатын талаптар:

- А. жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептік нормаларды сақтау
- Б. ұжымда әріптестерінің қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін жеке және кәсіби қасиеттерін талқылау
- В. ұжымда бейтарап позицияны ұстану
- Г. жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептілік нормаларға үйлеспейтін әрекеттер жасауға мәжбүрлеу
- Д. қызметтен тыс уақытта жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептілік нормаларын ұстанбау

10. Мемлекеттік қызметшіге қойылатын талаптар:

- А. қадір-қасиетін кемсіту, әдепсіздік және бейәдеп мінез-құлық фактілеріне жол бермеу
- Б. ұжымда әріптестерінің қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін жеке және кәсіби қасиеттерін талқылау
- В. ұжымда бейтарап позицияны ұстану
- Г. жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептілік нормаларға үйлеспейтін әрекеттер жасауға мәжбүрлеу
- Д. қызметтен тыс уақытта жалпыға бірдей қабылданған моральдық-әдептілік нормаларын ұстанбау

1. №8 Тақырыбы: Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы азаматтардың құқықтық жағдайы.

2. Мақсаты: білім алушыларды халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы азаматтардың құқықтарымен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

- 1. Азаматтардың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілерді;
- 2. Азаматтардың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы құқықтарын;
- 3. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы құқықтарды қамтамасыз ету кепілдерді.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету қағидаттары.
- 2. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік реттеу.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 17 беті	

3. ҚР азаматтарының санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласы бойынша құқықтары.
4. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен міндеттері.
5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** кіші топпен жұмыс, құжаттармен жұмыс
6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:** ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу
7. **Әдебиет:** №1 –қосымшаны қараңыз
8. **Бақылау (сұрақтар):**
 1. Денсаулық сақтау саласындағы азаматтардың құқықтық мәртебесі қай құжатта көрсетілген?
 2. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі Кодексі қашан қабылданған?
 3. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік реттеу қалай жүзеге асырылады?
 4. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету қағидаттарын атаңыз.

Тест

1. Денсаулық сақтау саласындағы азаматтардың құқықтық мәртебесі ... көрсетілген.
 - А. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекстің 77- бабында
 - Б. ҚР Конституциясының 29-бабында
 - В. ДСМ-нің бұйрығында
 - Г. ҚР Президентінің жарлығында
 - Д. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекстің 9- бабында
2. Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы -
 - А. қоршаған ортаның адамға зиянды ықпал ету факторлары жоқ кезде болатын халық денсаулығының жай-күйі
 - Б. антропогендік және әлеуметтік факторлардың адам ағзасына әсері
 - В. халықтың санитарлық мәдениетінің жоғары болуы
 - Г. келешек ұрпақ денсаулығының жай-күйі
 - Д. санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы туралы заңдарды білуі
3. Адамның тіршілік ету ортасы -
 - А. табиғи, антропогендік және әлеуметтік факторлардың, адамның тіршілік ету жағдайын белгілейтін ортаның жиынтығы
 - Б. адамның әлеуметтік жағдайына тікелей байланысты
 - В. келешек ұрпақ денсаулығының жай-күйіне ықпал ететін факторлардың жиынтығы
 - Г. адамның білім дәрежесіне тәуелді
 - Д. адамның тіршілік ету жағдайына байланысты
4. Тіршілік ету ортасының факторларына ... жатады.
 - А. адамның және/немесе келешек ұрпақ денсаулығының жай-күйіне ықпал ететін немесе ықпал ете алатын биологиялық, химиялық, физикалық, әлеуметтік және өзге де тіршілік ету ортасының факторлары

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 18 беті	

- Б. адамның тіршілік ете алу қабілеті
- В. адамның әлеуметтік жағдайы
- Г. адамға әсер ететін биологиялық, химиялық, физикалық, әлеуметтік, клиникалық факторлар
- Д. адамның және/немесе келешек ұрпақ денсаулығының жай-күйіне ықпал ететін және ықпал етпейтін барлық факторлар
5. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету қағидаттарына ... жатады.
- А. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы жариялылық
- Б. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы заңды құжаттардың болуы
- В. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы санитарлық ережелерді тұжырымдау
- Г. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау органдарының жұмысын ұйымдастыру
- Д. санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласының мамандарын дайындау
6. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету қағидаттарына ... жатады.
- А. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ететін іс-шаралардың ғылыми-практикалық негізділігі
- Б. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы заңды құжаттардың болуы
- В. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы санитарлық ережелерді тұжырымдау
- Г. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау органдарының жұмысын ұйымдастыру
- Д. санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласының мамандарын дайындау
7. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы жеке тұлғалардың ... құқы бар.
- А. адамның және оның келешек денсаулығының ұрпағының жай-күйіне теріс ықпал етпейтін факторлары бар қолайлы тіршілік ету ортасына
- Б. санитарлық ережелердің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында тексеріс жүргізуге
- В. лауазымды тұлғаларының заңға сай іс-әрекеттеріне ұсыныспен мемлекеттік органдарға баруға
- Г. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау органдарымен келісімге келуге
- Д. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысу
8. Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету саласындағы жеке тұлғалардың міндеттеріне ... жатады.
- А. өзінің және айналасындағы адамдардың денсаулығы, өз балаларына гигиеналық тәрбие беру және салауатты өмір сүруге үйрету туралы қамқорлық жасау

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 19 беті	

Б. санитарлық ережелердің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында тексеріс жүргізуге

В. лауазымды тұлғаларының заңға сай іс-әрекеттеріне ұсыныспен мемлекеттік органдарға баруға

Г. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау органдарымен келісімге келуге

Д. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысу

9. Денсаулық сақтау саласындағы азаматтардың құқықтық мәртебесіне ... жатады.

А. медицина қызметкерлерінің іс-әрекеттеріне сотқа шағым жасау

Б. эпидемиологиялық көрсеткіштер бойынша профилактикалық екпелерден бас тарту

В. медициналық мақсаттағы бұйымдар мен медициналық техниканы жалға алу

Г. психикасының бұзылушылығы бар адамдардың жыныстық сәйкестендіруде ауытқушылығы болса, жынысын ауыстыру

Д. денсаулық сақтау ұйымдарының қолданыстағы тәртібін сақтамау

10. Заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлердің ... құқы бар.

А. халықтың санитарлық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды әзірлеуге қатысуға

Б. санитарлық ережелердің орындалуын қамтамасыз ету мақсатында тексеріс жүргізуге

В. лауазымды тұлғаларының заңға сай іс-әрекеттеріне ұсыныспен мемлекеттік органдарға баруға

Г. санитариялық-эпидемиологиялық бақылау органдарымен келісімге келуге

Д. тексеру мен бақылауға келген санитариялық-эпидемиологиялық мекеме қызметкерлерін нысанға кіргізбеуге

1. №9 Тақырыбы: ҚР санитариялық эпидемиологиялық бақуаттылығы саласындағы нормативтік-құқықтық актілер.

2. Мақсаты: білім алушыларды ҚР санитариялық эпидемиологиялық бақуаттылығы саласындағы нормативтік-құқықтық актілермен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Еңбек Кодексі;

2. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодексті;

3. Кедендік Одақтың техникалық регламентін;

4. Санитарлық нормалар мен ережелерді.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Еңбек заңнамасының қағидаттары.

2. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекстің қолдану аясы.

3. Кедендік Одақтың техникалық регламенті туралы жалпы түсінік.

4. Санитарлық нормалар мен ережелер туралы жалпы түсінік.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс, құжаттармен жұмыс.

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 20 беті	

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. ҚР санитариялық эпидемиологиялық бақуаттылығы саласында қолданылатын қандай нормативтік-құқықтық актілерді білесіз?
2. Мемлекеттік қызмет туралы заңның санитариялық - эпидемиологиялық қызмет саласы мамандары үшін маңызы неде?
3. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекс қашан қабылданған және санитариялық - эпидемиологиялық қызмет саласы мамандары үшін маңызы неде?
4. Санитарлық нормалар мен ережелерді кім өңдейді және сақталуын кім қадағалайды?

Тест

1. Нормативтік-құқықтық актілер былайша бөлінеді:
 - А. Негізгі және туында
 - Б. Негізгі және жобалы
 - В. Жалпы және ерекше
 - Г. Негізгі және қосымша
 - Д. Жалпы және жеке.
2. Нормативтік-құқықтық актілердің негізгі түрлеріне жататындар:
 - А. Нормативтік-бұйрықтар
 - Б. Регламент
 - В. Ереже
 - Г. Жағдай
 - Д. Нұсқау.
3. Үкімет шығаратын құқықтық актіні атаңыз.
 - А. қаулы
 - Б. заңдар
 - В. жарлық
 - Г. өкім
 - Д. шешім
4. ҚР санитариялық эпидемиологиялық бақуаттылығы саласындағы негізгі нормативтік-құқықтық актілерге ... жатады.
 - А. Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы Кодекс
 - Б. ҚР санитариялық эпидемиологиялық салуаттылығы туралы Заңы
 - В. Су кодексі.
 - Г. Жер кодексі.
 - Д. МӘМС туралы заң.
5. Нормативтік құқықтық актінің кіріспе бөлімі қалай аталады?
 - А. Преамбула
 - Б. Гипотеза
 - В. Атауы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 21 беті	

Г. Мазмұны

Д. Презумпция

6. Нормативтік құқықтық актілерде мазмұндалатын құқықтық норманы жүзеге асырумен байланысты, құзіретті органдардың арнайы қызметі қалай аталады?

А. Құқықты қолдану.

Б. Құқықты қамтамасыз ету.

В. Құқықшығармашылық.

Г. Құқықтық мәжбүрлеу.

Д. Құқықтық жүріс-тұрыс.

7. Нормативтік құжатты белгілі тәртіпте, ұқсастығына қарай оның ішкі мазмұнын өзгертпей біріктіретін заңдарды жүйелеудің тәсілі қалай аталады?

А. Инкорпорация.

Б. Заңдарды жүйелеу.

В. Консолидация.

Г. Құқықтық жүйе.

Д. Кодификация.

8. Конституция – бұл:

А. Мемлекеттің құрылымын, мемлекеттік органдардың құрылымын, адамдардың құқықтарын бекітетін негізгі заң.

Б. Елдің барлық заңдары жинақталған, ірі заң актісі.

В. Елдің азаматтары қол қоятын, мемлекетке адалдық анты.

Г. Мемлекет шығаратын және басқа мемлекетпен өзара қарым-қатынасын анықтайтын саяси декларация.

Д. Заңдардың негізгі және оларды орындау үшін шығарылған заңға сәйкес акт.

9. Заңдық күші жоғары нормативтік-құқықтық акт:

А. Үкіметтің қаулысы.

Б. Жергілікті органдардың шешімі.

В. Министрлік бұйрығы.

Г. Министрліктің инструкциясы.

Д. Премьер-министрдің бұйрығы.

10. Заңға тәуелді нормативтік құқықтық акт-бұл:

А. Заң негізінде және оны орындау үшін заңға сәйкестендіріліп шығарылған нормативтік акт.

Б. Жүріс-тұрыс ережесінен тұратын ресми акт.

В. Нотариуспен құрастырылған және де бекітілген жазбаша құжат.

Г. Белгілі жүйе бойынша құрастырылған заңдар жинағы.

Д. Діни қатынастарды реттейтін ережелер.

1. №10 Тақырыбы: Санэпид бақылау саласы маманының қызметтік әдепті бұзғаны үшін жауапкершілік.

2. Мақсаты: білім алушыларды қызметтік әдепті бұзғаны үшін жауапкершілік түрлерімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 22 беті	

1. Қызметтік әдеп нормаларын;
2. Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдепті сақтаудағы жауапкершілігін;
3. Тәртіптік жаза түрлерін.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

Мемлекеттік қызметшілердің жауапкершілігі. Тәртіптік теріс қылықтар және жазалар, мерзімдері

1. Мемлекеттік қызметшілердің этикалық нормативтік құқықтық актілері.
2. Санэпид бақылау саласы қызметшілер әдебінің мәселелері.
3. Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдепті сақтаудағы жауапкершілігі.
4. Тәртіптік жаза түрлері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Әдеп ұғымын қалай түсінесіз?
2. Санэпид бақылау саласы маманының әдебі қандай нормативтік құқықтық актілерге негізделген?
3. Санэпид бақылау саласы маманы қызметтік әдепті бұзған кезде қандай шара қолданылады?
4. Мемлекеттік қызметшілердің әдепке сай емес мінез-құлқы жағдайында қандай әрекеттер жасауға дайынсыз?

Тест

1. Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп стандарттарын бұзуы ...
 - А. тәртіптік жауаптылыққа әкеп соғады.
 - Б. қылмыстық жауапкершілікке әкеледі.
 - В. жұмыстан шығаруға себеп болады.
 - Г. лауазымын жоғарылатуға әкеледі.
 - Д. әкімшілік жауапкершілікке әкеледі.
2. Тәртіптік теріс қылық жасағаны үшін мемлекеттік қызметшілерге мынадай жаза түрлері қолданылмайды.
 - А. айыппұл салу
 - Б. ескерту
 - В. сөгіс
 - Г. қатаң сөгіс
 - Д. қызметке толық сәйкес еместігі туралы ескерту.
3. Бірінші тәртіптік теріс қылығы үшін тәртіптік жаза қолданылғаннан кейін бір жыл ішінде көрсетілген тәртіптік теріс қылықтардың кез келгенін қайталап жасау ...
 - А. атқаратын мемлекеттік лауазымынан шығаруға әкеп соғады.
 - Б. айыппұл салуға әкеледі.
 - В. қатаң сөгіс жариялауға әкеп соғады.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 23 беті	

- Г. лауазымын төмендетуге шешім шығарады.
 Д. мәжбүрлі түрде айлық жалақысы сақталмайтын еңбек демалысын алуға әкеледі.
4. Тәртіптік жазаны:
- А. лауазымдық өкілеттіктеріне сәйкес осындай құқығы бар лауазымды адамдар (орган) қолданады.
 Б. мекеменің бірінші басшысы қолданады.
 В. кәсіподақ комитетінің шешімімен қолданады.
 Г. арнайы комиссияның шешімімен қолданады.
 Д. сыбайлас жемқорлықпен күрес агенттігі қолданады.
5. Тәртіптік жазаны қолдану тәртібін ... айқындайды.
- А. Қазақстан Республикасының Президенті
 Б. сенат депутаттары
 В. ҚР премьер-министрі
 Г. Денсаулық сақтау министрі
 Д. прокуратура
6. Мемлекеттік қызметшінің өзіне жүктелген міндеттерді құқыққа қайшы түрде, кінәлі түрде орындамауы немесе тиісінше орындамауы, лауазымдық өкілеттіктерін асыра пайдалануы ... деп саналады.
- А. мемлекеттік қызметшінің тәртіптік теріс қылығы
 Б. мемлекеттік қызметшінің этиканы сақтамауы
 В. мемлекеттік қызметшінің атқаратын қызметіне сәйкес келмеуі
 Г. заңды мойындамауы
 Д. әкімшілік құқық бұзушылық
7. Тәртіптік жаза теріс қылық анықталған күннен бастап ... қолданылады.
- А. бір айдан кешіктірілмей
 Б. бір апта ішінде
 В. ертеңінде
 Г. 5 жұмыс күннен кешіктірілмей
 Д. 3 айдан соң
8. Тәртіптік жазаны теріс қылық жасалған күннен бастап ... қолдануға болмайды.
- А. алты айдан кешіктіріп
 Б. бір апта ішінде
 В. ертеңінде
 Г. 5 жұмыс күннен кешіктірілмей
 Д. 3 айдан кешіктіріп
9. Тәртіптік жазаны ... кезінде қолдануға болмайды.
- А. мемлекеттік қызметшінің еңбекке уақытша жарамсыздығы
 Б. жұмыс уақыты
 В. тәуліктің бірінші жартысы
 Г. тәуліктің екінші жартысы
 Д. жұмыс соңы
10. Тәртіптік жазаны ... кезінде қолдануға болмайды.
- А. мемлекеттік қызметшінің демалыста немесе іссапарда болуы
 Б. мемлекеттік қызметшінің жұмыс уақыты

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 24 беті	

- В. тәуліктің бірінші жартысы
Г. тәуліктің екінші жартысы
Д. мемлекеттік қызметшінің жұмыс соңы

1. №11 Тақырыбы: Санитарлық-эпидемиологиялық қызмет маманының медициналық кәсіптік құпиясы.

2. Мақсаты: білім алушыларды санитариялық-эпидемиологиялық қызмет маманының медициналық кәсіптік құпиясымен, ақпаратты беру тәртібімен және оларды жария етудегі жауапкершілікпен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

- «Құпиялылық» түсінігінің анықтамасын.
- Дәрігерлік құпия туралы Гиппократ антын.
- Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет маманының кәсіптік құпиясы мен медициналық құпияның құқықтық негіздерін.

5. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Медициналық құпия: нормативтік реттеу.
2. Медициналық құпияны сақтау: медициналық құжаттар.
3. Медициналық құпияны ашу шарттары.
4. Медициналық құпияны жария еткені үшін жаза.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Медициналық құпия ұғымына не кіреді?
2. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет маманының кәсіптік құпиясына не жатады?
3. Медициналық құпияны ашуға қашан рұқсат етіледі?
4. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет маманының кәсіптік құпияны жариялағаны үшін жауапкершілік қандай?

Тест

1. Медицина қызметкері құпиясын құрайтын мәліметтерді адамның келісімінсіз ... беруге болады.
- А. айналадағыларға қауіп төндіретін аурулардың таралу кезінде
Б. науқастың мүддесі үшін
В. науқас қайтыс болғаннан кейін
Г. тек заңмен келісілген ерекше жағдайларда
Д. бас дәрігердің рұқсатымен

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 25 беті	

2. Медицина қызметкері құпиясын құрайтын мәліметтерді адамның келісімінсіз ... беруге болады.
 - А. тергеу органдарының, прокурордың, адвокаттың және (немесе) соттың сұрау салуы бойынша
 - Б. науқастың мүддесі үшін
 - В. науқас қайтыс болғаннан кейін
 - Г. тек заңмен келісілген ерекше жағдайларда
 - Д. бас дәрігердің рұқсатымен
3. Медицина қызметкері құпиясын құрайтын мәліметтерді адамның келісімінсіз ... беруге болады.
 - А. адамның психикалық ауытқушылықтары мен сексуалдық зорлық-зомбылыққа бейімділігі анықталған кезде
 - Б. науқастың мүддесі үшін
 - В. науқас қайтыс болғаннан кейін
 - Г. тек заңмен келісілген ерекше жағдайларда
 - Д. бас дәрігердің рұқсатымен
4. Медицина қызметкері құпиясын құрайтын мәліметтерді адамның келісімінсіз ... беруге болады.
 - А. кәмелетке толмаған немесе әрекетке қабілетсіз адамға медициналық көмек көрсету кезінде оның заңды өкіліне хабар беру үшін
 - Б. науқастың мүддесі үшін
 - В. науқас қайтыс болғаннан кейін
 - Г. тек заңмен келісілген ерекше жағдайларда
 - Д. бас дәрігердің рұқсатымен
5. Медицина қызметкері ... құпияны жария ету болып табылмайды.
 - А. медициналық көмек көрсету және құқық қорғау және арнаулы мемлекеттік органдар қызметін жүзеге асыру мақсатында ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып ақпарат алмасу
 - Б. ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып науқастың диагнозын жариялау
 - В. медициналық көмек көрсетілгені жайлы мәліметті көршісімен бөлісу
 - Г. арнаулы мемлекеттік органдарға өз бетінше науқастың жағдайы туралы мәліметті жіберу
 - Д. құқық қорғау органдарына өз бетінше науқастың жағдайы туралы мәліметті жіберу
6. Дәрігерлік құпияға ... жатады.
 - А. аурудың диагнозы
 - Б. науқастың отбасылық жағдайы
 - В. аурудың жұмыс орны

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 26 беті	

- Г. жалақы мөлшері
- Д. науқастың мекен-жайы
7. Сот үкімімен, заңды тәртіпте кінәсі анықталмайынша тұлғаны кінәлі деп танымау қалай аталады:
- А. Кінәсіздік презумпциясы
- Б. Құқық қабілеттілік
- В. Адамның жеке басына қол сұқпаушылық
- Г. Жеке адам мәртебесі
- Д. Әрекет қабілеттілік
8. Құқықтық норманы бұзушыға қолданатын шараларды анықтайтын заң нормасының элементі:
- А. Санкция
- Б. Диспозиция
- В. Гипотеза
- Г. Презумпция
- Д. Аксиома
9. Дәрігерлік құпияны ... сақтауы тиіс.
- А. барлық медицина қызметкерлері
- Б. тек дәрігерлер
- В. медициналық білімі бар қызметкерлер
- Г. емдеуші дәрігерлер
- Д. медициналық мекеменің басшылары
10. ҚР Қылмыстық Кодексінің ... бабында медицина қызметкері медициналық құпияны
- жария еткен жағдайда қандай жауапкершілік жүктелетіндігі көрсетілген.
- А. 321
- Б. 200
- В. 337
- Г. 95
- Д. 361

1. №12 Тақырыбы: Санитариялық –эпидемиологиялық қызметкерлерінің еңбегін құқықтық реттеу.

2. Мақсаты: білім алушыларды санитариялық –эпидемиологиялық қызметкерлерінің еңбегін құқықтық реттеу жолдарымен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы адамдардың құқықтарын;
2. Санитариялық –эпидемиологиялық қызметкерлерінің еңбегін құқықтық реттеудің жолдары;

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 27 беті	

3. Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын адамдарды әлеуметтік қорғау жолдарын.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

Еңбекке ақы төлеу тәртібі. Еңбек демалысы, әлеуметтік қорғау шаралары.

1. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мамандарға қойылатын талаптар.
2. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мамандардың лауазымдық міндеттері.
3. Санитариялық –эпидемиологиялық қызметкерлер еңбегін ұйымдастыру тәртібі.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мамандарға қандай талаптар қойылады?
2. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы мамандардың лауазымдық міндеттеріне не жатады?
3. Санитариялық –эпидемиологиялық қызметкерлер еңбегін ұйымдастыру тәртібі қалай жүзеге асырылады?
4. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет саласындағы адамдардың құқықтарын атаңыз.
5. Санитариялық –эпидемиологиялық қызметкерлерінің еңбегін құқықтық реттеудің жолдары қандай?

Жағдайлық есептер

1-есеп

Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментіне жұмысқа тұрған жас маманның еңбек шартының мазмұнында еңбек тәртібін бұзған, яғни жұмысқа кешігіп келген немесе жұмыс орнында 3 сағатқа дейін болмаған қызметкерлерге еш ескертусіз жұмыстан шығарылады деп көрсетілген.

Сұрақ: Департаменттегі еңбек шартының талаптары заңды ма?

2-есеп

Санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінің басшысы коммуналды гигиена бөліміндегі жетекші маман А. Сергазинаны Абай аудандық СЭББ ауыстыруға бұйрық шығарды. Бірақ, А. Сергазина ол жұмыстан бас тартқаны үшін, жұмыстан шығаруға бұйрық шығарды. Әкімшіліктің шешімімен келіспеген ол қалалық сотқа жұмысқа қайта алуын талап етіп жүгінді.

Сұрақ: Әкімшіліктің А.Сергазинаны келісімінсіз басқа жұмысқа ауыстыруы заңды ма?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы		044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау		36 беттің 28 беті

3-есеп

Азаматша Қалқаманова М.А. Қостанай қалалық СЭБД 1990 жылдан қызмет істейді. 2020 жылы оның зейнеткерлік жасқа толуына байланысты мекеме басшысы онымен еңбек шартын тоқтатуды талап етеді.

Сұрақтар: 1. Мекеме басшысының талабы заңды ма?

2. Қызметкерге сол қызметте әрі қарай істей беруге бола ма, жоқ әлде зейнеткердің сол еңбек ұжымында жұмыс істеуін шектейтін қандай да бір заң нормасы бар ма?

1. №13 Тақырыбы: Санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) іс - шараларды жүргізуді ұйымдастыру.

2. Мақсаты: білім алушыларды профилактикалық іс - шараларды жүргізуді ұйымдастыру аспектілерімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Профилактиканың түрлерін;
2. Аурулардың профилактикасының мақсатын;
3. Профилактикалық іс – шаралардың түрлерін.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

Санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) іс - шараларды жүргізуді ұйымдастыру.

1. Профилактика түсінігі, түрлері.
2. Жұқпалы емес аурулардың алдын алу жолдары.
3. Жұқпалы аурулардың алдын алу жолдары.
4. Профилактикалық іс - шараларды жүргізуде қолданылатын әдістер.
5. Иммунопрофилактиканың маңызы.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Профилактиканың қандай түрлерін білесіз?
2. Біріншілік профилактиканы кім, қай кезде жүргізеді?
3. Екіншілік профилактиканы кім, қай кезде жүргізеді?
4. Үшіншілік профилактика дегеніміз не?
5. Профилактикалық екпелердің қандай түрлерін білесіз?

Тест

1. Эпидемия дегеніміз
- А. жұқпалы аурулардың бірнеше рет көбеюі
Б. жұқпалы аурулардың басталуы
В. жұқпалы аурулардың қайталануы

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 29 беті	

- Г. жұқпалы аурулардың азаюы
 Д. жұқпалы аурулардың әлемде кең көлемде таралуы
 2. Жұқпалы аурулардың үлкен аумаққа таралуы ... деп аталады.
 А. пандемия
 Б. эндемия
 В. эпидемия
 Г. реинфекция
 Д. инфекция
 3. Жалпы аурулардың алдын алуымен бірге, жалпы денсаулықтың нығайтуға бағытталған сақтандыру шараларының жүйесі – ... деп аталады.
 А. профилактика
 Б. дезинфекция
 В. вакцинация
 Г. дератизация
 Д. эпидемиология
 4. Профилактика ... болып бөлінеді.
 А. біріншілік, екіншілік, үшіншілік
 Б. бастапқы және қайталама
 В. жалпы және жеке
 Г. жедел және созылмалы
 Д. алғашқы және соңғы
 5. Біріншілік профилактикаға ... жатады.
 А. екпе егу
 Б. скрининг
 В. ауруды емдеу
 Г. қайта қалпына келтіру
 Д. ауру ошағын дезинфекциялау
 6. Екіншілік профилактикаға ... жатады.
 А. скрининг
 Б. екпе егу
 В. ауруды емдеу
 Г. қайта қалпына келтіру
 Д. ауру ошағын дезинфекциялау
 7. Үшіншілік профилактикаға ... жатады.
 А. қайта қалпына келтіру
 Б. екпе егу
 В. ауруды емдеу
 Г. скрининг
 Д. ауру ошағын дезинфекциялау
 8. Күнделікті жұқпалы аурулардың заңдылықтары мен олармен күресу, жою, алдын алу, ұйымдастыру жиынтығын ... қамтиды.
 А. жалпы эпидемиология
 Б. жеке эпидемиология;
 В. гигиена

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 30 беті	

Г. паразитология

Д. бактериология

9. Жұқпалы аурулардың пайда болуын, таралуын, алдын алуын, күресу шараларын ұсынатын ғылым ... деп аталады.

А. эпидемиология

Б. физиология

В. паразитология,

Г. бактериология

Д. вирусология

10. Дезинфекция дегеніміз

А. адам мен жануарларда, өсімдіктерде ауру қоздыратын микроағзаларды жоюға бағытталған шаралар жүйесі

Б. кеміргіштерді жою

В. қан сорғыштарды жою

Г. шыбын шіркейлерді жою

Д. өсімдіктердің зиянкестерін жоюға бағытталған шаралар жүйесі

1. **№14 Тақырыбы:** Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының кәсіби қателері.

2. **Мақсаты:** білім алушыларды санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының кәсіби қателерімен және қызметкерлердің жауапкершілігімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

- Медициналық қателікті;
- Медициналық қателіктердің жіктелуін;
- Санитарлық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының кәсіби қателері мен құқықтық аспектілерін;
- Санитарлық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының жауапкершілігін.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Кәсіби қателердің түрлері.

2. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының қателіктерінің этикалық және заңды аспектілері.

3. Әріптес қате жіберген кездегі медициналық ынтымақтастық.

4. Әріптестердің қателігінің этикалық және құқықтық аспектісі және оның командадағы рөлі.

5. **Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары:** кіші топпен жұмыс

6. **Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:** ауызша сұрау, жағдайлық есептерді шешу

7. **Әдебиет:** №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының кәсіби қателіктеріне не жатады?

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 31 беті	

2. Санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының ұйымдастырушылық, техникалық және деонтологиялық қателіктеріне не жатады?
3. Қателіктердің этикалық және құқықтық аспектілері қандай?
4. Әріптес қате жіберген кездегі медициналық ынтымақтастықты қалай түсінесіз?
5. Әріптестердің қателігінің этикалық және заңды аспектісі және оның топтағы рөлі қандай?

Жағдайлық есептер

№1-есеп. Санитариялық-эпидемиологиялық басқарманың коммуналды гигиена бөлімшесінің жетекші маманы №5 қалалық емханада МКИ-ге қарсы іс-шаралардың жүргізілу барысын тексеруді жоспарлады. Тексеруге осы бөлімде тәжірибе жүрген медициналық академияның білім алушысын бірге ертіп барды. Тексеру барысында орын алған кемшіліктер туралы медициналық академияның білім алушысы өз құрбыларымен бөлісіп, емхананың бас дәрігеріне хаттама толтырылғанын мәлімдеді.

Сұрақтар:

1. Бұл жағдайда коммуналды гигиена бөлімшесінің жетекші маманының іс-әрекетін қалай бағалауға болады? Түсіндіріңіз.
2. Коммуналды гигиена бөлімшесінің жетекші маманының жауапкершілікке тартылуы мүмкін бе?

№2-есеп. Тұран аудандық санитариялық-гигиеналық бөлімнің жетекші мамандары №2 орта мектепті тексеру барысында тексеру парағында көрсетілген талаптардың тізбесінен тыс сұрақтар қойды.

Сұрақтар:

1. Тұран аудандық санитариялық-гигиеналық бөлімнің жетекші мамандарының іс-әрекетін түсіндіріңіз.
2. Бұл жағдайды санитариялық-эпидемиологиялық қызмет мамандарының кәсіби қателеріне жатқызуға бола ма?

№3-есеп. Абай аудандық санитариялық-гигиеналық бөлімнің мамандары Бал-айбике балабақшасын тексеру үшін прокуратураға 7.04.24 жылы тіркеліп, балабақшаны 3.05.24 тексеруге барды.

Сұрақтар:

1. Абай аудандық санитариялық-гигиеналық бөлімнің мамандары Бал-айбике балабақшасын тексеруге 3.05.24 барғаны дұрыс па?
2. Абай аудандық санитариялық-гигиеналық бөлімнің мамандарының іс-әрекетін қалай бағалауға болады? Түсіндіріңіз.

1. **№15 Тақырыбы:** Санитариялық-эпидемиологиялық қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың алдын алу.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 32 беті	

2. Мақсаты: білім алушыларды құқық бұзушылық үшін жауапкершілік түрлерімен таныстыру.

3. Оқыту міндеттері:

Білім алушы білуі және істей алуы тиіс:

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын;
2. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты мен міндеттерін;
3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесін;
4. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау;
5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру;
6. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық үшін жауапкершілік түрлерін.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы ҚР Заңы.
2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы ҚР Заңының негізгі қағидаттары, мақсаттары мен міндеттері.
3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер.
4. Сыбайлас жемқорлыққа үшін жауапкершілік түрлері.

5. Пәннің соңғы ОН қол жеткізу үшін оқытудың негізгі формалары/әдістері/технологиялары: кіші топпен жұмыс

6. Пәнді ОН қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: ауызша сұрау, тест тапсырмаларын шешу

7. Әдебиет: №1 –қосымшаны қараңыз

8. Бақылау (сұрақтар):

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы ҚР Заңының мақсаты неде?
2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы ҚР Заңының негізгі қағидаттарын атаңыз.
3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерге не жатады?
4. Мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметке не жатады?
5. Санитариялық-эпидемиологиялық қызметтегі мүдделер қақтығысы дегенді қалай түсінесіз?
6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін (көрсеткен) адамдардың құқықтарына не жатады?

Тест

1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын атаңыз.
А. адам мен азаматтың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін қорғау басымдығы.
Б. жақын туыстарының, жұбайларының бірге қызмет істеуіне жол бермеу.
В. сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу.
Г. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өзара іс-қимылын нығайту

ОҢТҮСТІК QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 33 беті	

Д. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық ынтымақтастықты дамыту

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарына ... жатады.

А. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу

Б. жақын туыстарының, жұбайларының бірге қызмет істеуіне жол бермеу.

В.сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу.

Г. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өзара іс-қимылын нығайту
Д.сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық ынтымақтастықты дамыту

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларының жүйесіне ... жатады.

А. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Б. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу

В. адам мен азаматтың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғау басымдығы.

Г. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өзара іс-қимылын нығайту

Д.сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық ынтымақтастықты дамыту

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерге ... жатады.

А. жақын туыстарының, жұбайларының бірге қызмет істеуіне жол бермеу

Б. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу

В. сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау

Г. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Д. қоғамда сыбайлас жемқорлықты жою

5. Мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметке ... жатады.

А. коммерциялық ұйымдардың акцияларын сатып алу

Б. ЖОО дәріс оқу

В. біліктілігін арттыру

Г. ғылыми жұмыспен айналысу

Д. кірістері және мүлкі туралы декларация тапсыру

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты

А. қоғамда сыбайлас жемқорлықты жою

Б. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу

В. сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау

Г. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

Д. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу

7. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мақсатына қол жеткізу үшін

А. сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру міндеттерін шешу қажет

Б. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 34 беті	

- В. сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау
Г. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру
Д. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу
8. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау (ішкі және сыртқы) –
А. санитариялық-эпидемиологиялық сала мамандарының сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу.
Б. сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу.
В. сыбайлас жемқорлыққа себепші болған тұлғаларды жұмыстан шеттету.
Г. сыбайлас жемқорлыққа жол берген лауазымды тұлғаларды жауапкершілікке тарту.
Д. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу.
9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық дегеніміз
А. сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қайшы, кінәлі түрдегі іс-әрекет
Б. мемлекеттік қызметкердің өз міндетін дұрыс атқармауы
В. санитариялық-эпидемиологиялық сала мамандарының өз өкілеттілігін асыра пайдалануы
Г. мекеме басшысының өзіне бағынысты адамдарды ретсіз көтермелеуі
Д. қоғамның мемлекеттік органдар қызметіне сенімін арттыруға бағытталған құқықтық, әкімшілік және ұйымдастырушылық шаралары
10. ҚР сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл Заңы ... қабылданған.
А. 2015 жылы
Б. 2020 жылы
В. 2024 жылы
Г. 2000 жылы
Д. 2011 жылы

1-қосымша

Әдебиеттер:

Мамандыққа кіріспе

1. Кэмпбелл, А. Медициналық этика [Мәтін]: оқу құралы: ағылшын тілінен ауд. / А. Кэмпбелл, Г. Джиллет, Г. Джонс; ред. Ю. М. Лопухин; қаз. тіліне ауд. және жауапты ред. М. А. Башбаева. - 2-бас., түзет.; РФ Білім және ғыл. министрлігі. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 368 бет.
2. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника, құқық, этика және коммуникация негіздері: оқулық / М.А. Асимов [және т.б.]. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 232 бет.
3. Введение в профессию врача. Основы клиники, права, этики и коммуникации: учебник / М. А. Асимов, Г. О. Оразбакова. - Қарағанды: АҚНҰР, 2019. - 244 с
4. Молотов-Лучанский, В. Б. Коммуникативные навыки [Текст]: учеб. пособие / В. Б. Молотов-Лучанский, Л. Л. Мацеевская, Н. А. Цаюкова. - Алматы: Эверо, 2014. - 138 с.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 35 беті	

5. Оразбекова, Г. А. Дәрігердің коммуникативтік дағдылары [Текст]: жоғары медициналық оқу орындарына арналған оқулық / Г. А. Оразбекова, А. Н. Сексенали. - Алматы: өнер, 2009. - 292 бет

6. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Кодекс 2020ж

7. Қолданыстағы Санитарлық ережелер <https://adilet.zan.kz/kaz/index/docs>

Медициналық құқық

1. Қошқарбаев, Қ. Қ. Медициналық құқық [Мәтін]: оқу құралы / Қ. Қ. Қошқарбаев; ҚР БҒМ. - Қарағанды: ЖК "Ақнұр", 2013. - 306 бет.
2. Қошқарбаев, Е. Қ. Медициналық құқық [Мәтін]: оқу құралы / Е. Қ. Қошқарбаев; ҚР БҒМ. -; С. Ж. Асфендияров атындағы ҚАЗҰМУ баспаға ұсынған. - Қарағанды: ЖК "Ақнұр", 2014.
3. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника, құқық, этика және коммуникация негіздері [Мәтін]: оқулық / М.А. Асимов [және т.б.]. - 2-ші бас. - Қарағанды : АҚНҰР, 2019. - 232 бет.
4. Введение в профессию врача. Основы клиники, права, этики и коммуникации [Текст]: учебник / М. А. Асимов, Г. О. Оразбакова. - Қарағанды: АҚНҰР, 2019. - 244 с. Медик, В. А. Общественное здоровье и здравоохранение [Текст]: учебник / В. А. Медик, В. К. Юрьев. - 2-е изд., испр. и доп. ; Рек. ГОУ ВПО "Моск. мед. акад. им. И. М. Сеченова". - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 608 с.
6. ҚР Еңбек Кодексі № 414-V 23 қараша 2015 жыл.

Медициналық этика Кэмпбелл, А. Медицинская этика [Текст]: учеб. пособие: пер. с англ. / А. Кэмпбелл, Г. Джиллет, Г. Джонс ; под ред. Ю. М. Лопухина. - 2-е изд., испр. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2010. - 400 с.

1. Биоэтика [Текст]: учебное пособие / В. В. Сергеев [и др.]. -; Рек. Учебно-методическим объединением по мед. и фарм. образованию вузов. - М : ГЭОТАР - Медиа, 2013. - 240 с.
2. Введение в профессию врача. Основы клиники, права, этики и коммуникации [Текст]: учебник / М. А. Асимов, Г. О. Оразбакова. - Қарағанды: АҚНҰР, 2019. - 244 с.
3. Дәрігер мамандығына кіріспе. Клиника, құқық, этика және коммуникация негіздері: оқулық / М.А. Асимов [және т.б.]. - 2-ші бас. - Қарағанды: АҚНҰР, 2019. - 232 бет.
4. Оразбекова, Г. А. Дәрігердің коммуникативтік дағдылары [Текст] : жоғары медициналық оқу орындарына арналған оқулық / Г. А. Оразбекова, А. Н. Сексенали. - Алматы : өнер, 2009. - 292 бет
5. Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің әдеп кодексі № 153 29 желтоқсан 2015 жыл

6. Қазақстан Республикасының медицина және фармацевтика қызметкерлерінің Ар-намыс кодексі № ҚР ДСМ-319/2020 23 желтоқсан 2020 жыл

ТУПНҰСҚА
ОРИГИНАЛ

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 36 беті

ТҮПНҰСҚА
ОРИГИНАЛ

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 37 беті

ТУПНҰСҚА
ОРИГИНАЛ

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 38 беті

ТУПНҰСҚА
ОРИГИНАЛ

ОҢТҰСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»	
Гигиена және эпидемиология кафедрасы	044 -59/11()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқау	36 беттің 39 беті